

NY FESTIVAL PÅ ZANZIBAR

INTERNATIONALE MUSIKFESTIVALER

AF CHRISTIAN COFF

ER BEGYNDT AT BLOMSTRE OP I AFRIKA. ØRKENFESTIVALEN I MALI OG FES FESTIVAL OF WORLD SACRED MUSIC I MAROKKO ER BLANDT DE MEST KENDTE. DJEMBE VAR MED SOM "KULTUREL TURIST", DA SAUTI ZA BUSARA-FESTIVALEN PÅ ZANZIBAR I FEBRUAR PRÆSENTEREDE ØSTAFRIKANSK MUSIK FOR ET BREDT PUBLIKUM.

Vi har ventet på, at den bagende sol skulle gå ned og mørket sænke sig over det gamle og forfaldne portugisiske fort. Nu overdøver trommerne alt, sangerne hujer og danserne kaster sig rundt på scenen. Det er intenst og publikum er vilde med Chibite.

I det indiske ocean ud for Tanzanias kyst ligger øen Zanzibar. Her er festivalen Sauti Za Busara ved at blive en årligt tilbagevendende begivenhed. Navnet er på swahili og betyder "lydens visdom". Festivalen er netop blevet afholdt for fjerde gang. I begyndelsen af februar fyldte dens omkring 2.500 gæster godt i bybilledet i Zanzibars største by Stone Town, de fire dage festivalen varer.

Som de andre år præsenterede festivalen især swahili-musik. Swahili betegner kulturen langs det Indiske Ocean fra det sydlige Somalia over Kenya til Tanzania. Området har gennem århundreder været præget af sammenblandingen af afrikansk, arabisk, indisk og europæisk kultur. På Zanzibar finder man både hindu-templer, moskeer, katolske kirker og livlige bazarer med alverdens krydderier. Blandingen af kulturer har også sat sig spor i musikken og udmøntet sig i særlige swahili-genrer som taarab, unyago og kidumbak.

KULTUREL TURISME

Ideen til festivalen er Yusuf Mahmouds. Han kommer fra England, hvor han har arbejdet som DJ og arrangør i et par årtier. I 1998 flyttede han til Stone Town, og i 2003 startede han foreningen Busara Promotions med det formål at etablere festivalen. I dag er de fire ansatte i foreningen, og ud over festivalen er foreningen også begyndt at udvikle og involvere sig i andre projekter, der kan promovere swahili-musikken.

Foreningens succes skyldes blandt andet Yusufs mangeårige erfaring som

SAUTI ZA BUSARA-FESTIVALEN

arrangør og fundraiser. Pengene til arbejdet kommer overvejende gennem sponsorer, båd fra internationale firmaer og fra 'officielle' kanaler som ambassader, ministerier, kulturråd og institutioner fra Europa og USA. Over for sponsorerne bliver der lagt vægt på, at festivalen er med til at skabe udvikling lokalt. Zanzibar er trods den stedvise massive turisme stadig en pengefattig ø. Sauti-festivalen skaber såkaldt "kulturel turisme": Den er med til at sætte Zanzibar på det kulturelle landkort og tiltrække mennesker. Og det er en del firmaer og lokale politikere interesseret i.

Men endnu mere vigtigt er det for Yusuf, at musikken i kraft af dens formåen til at overkomme sproglige barrierer, kan bringe folk sammen på trods af deres forskellige holdninger, værdier, hudfarve og placering i sociale klasser. Musikken er et "mødested" uden fordomme – åben for alle.

Yusuf Mahmoud betoner ligeledes den lokale musiks betydning for den lokale identitet. Kendskabet til den lokale kultur og musik kan, håber han, bidrage til den lokale selvforståelse og selvværd.

SEXET DANS, RAPKÆFTET SANG

Over halvdelen af festivalens 400 optrædende kom fra Tanzania og Zanzibar. En af de bedst kendte udøvere af den lokale musik er sangerinden Bi Kidude. Hun er født på Zanzibar – i 1915, så vidt hun ved. Hun lavede sin første indspilning i 1995, altså på et tidspunkt hvor hun havde rundet de 80 år. I 2005 blev hun tildelt 'World Music Expo life-time achievement award' for sit bidrag til verdensmusikken. Taarab'en, som hun mestrer, har et umiskendeligt arabisk præg, men blandes med afrikanske trommer og fløjter. Derudover har hun sin egen skole, hvor hun underviser i unyago. Det er en gammel traditionel dans akkompagneret af sang og tromme. Dansen skal forberede unge kvinder til ægteskabet. Hovedvægten

er dog ikke på husholdning, men på det seksuelle. Under dansen lægges der ikke fingre imellem, når det gælder om at vise de mange forskellige stillinger som mand og kone kan indtage i ægteskabet... og som kan få enhver europæer til at rødme eller måske endda forarges. Eller som jeg – nive mig i armen for at se, om jeg drømte.

På festivalen præsenterede filminstruktøren Andy Jones sin nye film 'As Old as my Tongue', der handler om Bi Kidudes liv som sangerinde. På Zanzibar går sangen for at være en af de få måder, som kvinder i et ellers mandsdomineret samfund har kunnet give udtryk for egne holdninger og kommentere eller kritisere samfundet. Kidude er kendt for at være særdeles rapkæftet og kritisk i sine sange. Måske netop derfor har den lokale regering for nylig bedt Kidude om at gå på pension. Det blev hun med god grund fornærmet over og bad dem passe deres eget arbejde! Åh den ytringsfrihed – forkæret, ombejlet og omdiskuteret på én gang.

MEDRIVENDE CHIBITE

Festivalen præsenterede mange nye og gamle navne, typisk med verdensmusik først på aftenen og mere populære stjerner senere ud på natten, så de danselystne kunne få rørt fødderne. Det kunne for eksempel være den lokale swahili-hiphop kaldet bongo flava.

Mere spændende var dog et orkester kaldet Chibite fra Tanzania. Bandet afløser Dr Hukwe Zawoses orkester, der er kendt for sine indspilninger i Real World Studios hos Peter Gabriel, efter at Dr Hukwe døde i 2003. Bandet tæller hele 35 medlemmer – de fleste af dem Dr Hukwes familie og venner – som gav en meget, meget farvestrålende og medrivende koncert med noget af festivalens mest inciterende musik.

Christian Coff er forsker og musiker i blandt andet Gulliver Garden.

LINKS

www.busaramusic.com
www.asoldasmystongue.net
www.cbaby.com/ed/chibi

Amani drummers, Burundi

Bi Kidude